

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

ในการศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา(Descriptive study) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในเขตอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1,788 คน 59 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 10 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นการกำหนดขนาดตัวอย่าง จากวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. หน้า 65) จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 179 คน

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการศึกษาโดยใช้วิธี Cluster Random Sampling มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- จำแนกโรงเรียน ตามพื้นที่เป็น 2 เขต คือ

เขตเทศบาล มีจำนวนโรงเรียน 4 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 477 คน

เขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวน 55 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 1,311 คน

- เลือกสุ่มนักเรียนในแต่ละเขต โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

เขตเทศบาลมี 4 โรงเรียน เลือกสุ่มจากลำดับเลขที่ที่ 5 หารลงตัว ได้จำนวน 89 คน

เขตองค์การบริหารส่วนตำบลมี 55 โรงเรียน ทำการสุ่มโรงเรียนโดยการจับสลาก

ที่ละโรงเรียน จนได้จำนวนนักเรียนครบตามสัดส่วน จำนวน 90 คน

ตารางแสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามเขตและโรงเรียน

ที่	เขตเทศบาล		เขตองค์การบริหารส่วนตำบล	
	ชื่อโรงเรียน	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง	ชื่อโรงเรียน	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง
1.	รังษีวิทยา	54	สันป่าแดง	9
2.	สายอักษร	10	แม่คะ	22
3.	แม่ข่า	8	วัดนันทาราม	35
4.	บ้านเวียง	17	ม่อนปิ่น	24
	รวม	89	รวม	90

ตัวแปรที่วัดในการศึกษาค้างนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เช่น อายุ เพศ น้ำหนัก ส่วนสูง อาชีพบิดา-มารดา รายได้ บิดา-มารดา จำนวนเงินที่ได้รับเป็นค่าอาหาร ขนม เครื่องดื่ม

2. ความรู้เกี่ยวกับอาหารและโภชนาการ

1. อาหารหลัก 5 หมู่
2. สารปนเปื้อนในอาหาร
3. โภชนาการ
4. การเลือกซื้ออาหาร
5. การเลือกกินอาหาร

3. พฤติกรรมการบริโภคอาหาร

1. พฤติกรรมด้านบวก
2. พฤติกรรมด้านลบ

4. ปัจจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคอาหาร

1. ปัจจัยนำ ได้แก่ เพศ ความรู้
2. ปัจจัยเสริม ได้แก่ ผู้ปกครอง เพื่อน ของแถม โฆษณา นโยบายของโรงเรียน
3. ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ โรงเรียน สถานที่จำหน่ายขนม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง

ประกอบด้วย แบบสอบถาม 2 ชุด คือ

1. แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง มีคำถามจำนวน 38 ข้อ ที่ให้ผู้ปกครองตอบโดยเติมข้อมูลเป็นตัวเลข และเลือกตอบจากข้อที่กำหนดให้

2. แบบสอบถามสำหรับนักเรียน ประกอบด้วยคำถามที่แบ่งออก 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 ข้อ มีทั้งแบบที่ให้เติมข้อความและแบบเลือกตอบ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับอาหารและโภชนาการ จำนวน 25 ข้อ เป็นคำถามที่ให้เลือกตอบ “ถูก” หรือ “ผิด” ถ้าตอบถูกต้องจะได้คะแนน 1 คะแนน ตอบผิดเท่ากับ 0 คะแนน แบบสอบถาม แบ่งออกเป็นความรู้ 5 หมวด ได้แก่ อาหารหลัก 5 หมู่ สารปนเปื้อนในอาหาร โภชนาการ การเลือกซื้ออาหาร การเลือกกินอาหาร เรื่องละ 5 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคอาหาร จำนวน 20 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) คือ ทุกวัน 4-6 วัน 1-3 วัน ไม่เคย โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

		คำถามเชิงบวก 8 ข้อ	คำถามเชิงลบ 12 ข้อ
ทุกวัน	คะแนน	3	0
4 – 6 วัน	คะแนน	2	1
1 – 3 วัน	คะแนน	1	2
ไม่เคย	คะแนน	0	3

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคอาหาร มีคำตอบให้เลือกตอบแบบประมาณค่า (Rating Scale) คือ ทุกครั้ง บ่อยครั้ง นานๆ ครั้ง ไม่เคย แบ่งเป็น ปัจจัยเสริม จำนวน 12 ข้อ และ ปัจจัยเอื้อ จำนวน 12 ข้อ รวมเป็นจำนวน 24 ข้อ ประกอบด้วยข้อคำถามที่เกี่ยวกับการรับประทานอาหาร

		คำถามเชิงบวก	คำถามเชิงลบ
ทุกครั้ง	คะแนน	3	0
บ่อย ๆ ครั้ง	คะแนน	2	1
นาน ๆ ครั้ง	คะแนน	1	2
ไม่เคย	คะแนน	0	3

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือ (content validity) ผู้ศึกษาได้นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเอง นำไปตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน หลังจากนั้นนำแบบทดสอบมาหาดัชนีความตรงตามเนื้อหา (content validity index) ได้เท่ากับ 0.89

การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) ผู้ศึกษานำเครื่องมือที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขไปหาความเชื่อมั่นโดยทดลองใช้ในกลุ่ม นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยไผ่ ตำบลห้วยไผ่ อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 42 คน แล้วนำมาทดสอบความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ดังนี้

แบบทดสอบส่วนที่ 2 (วัดความรู้) ทดสอบความเที่ยง ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.77

แบบทดสอบส่วนที่ 3 (วัดพฤติกรรม) ทดสอบความเที่ยง ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ดำเนินการศึกษาหลังได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมของหลักสูตรสาขารัฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และได้รับการอนุญาตจากผู้อำนวยการโรงเรียนหลังจากนั้นผู้ศึกษาขออนุญาต โดยการส่งจดหมายถึงผู้ปกครอง ของนักเรียนทุกคนที่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการ ประโยชน์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งชี้แจงให้นักเรียน ไม่มีการระบุชื่อของผู้ตอบไว้ในแบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้ในการศึกษาจะทำการนำเสนอในภาพรวม และข้อมูลจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ โดยจะนำมาใช้ในการศึกษาเท่านั้น โดยผู้ศึกษาจะระบุชื่อ ที่อยู่ ที่สามารถติดต่อได้เมื่อมีข้อสงสัยจากผู้ปกครอง และนักเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ทำหนังสือชี้แจงวัตถุประสงค์ในการศึกษา เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือ ผ่านคณบดีบัณฑิตยสถาน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการสถาบันการศึกษาที่ต้องการเข้าไปศึกษา
2. เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการโรงเรียนแล้ว ดำเนินการติดต่อประสานงานผ่านทางครูอนามัยโรงเรียนและครูประจำชั้นพร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ในการศึกษาและขอความร่วมมือในการนัดหมายกลุ่มตัวอย่างและนัดหมายวันเวลาในการชี้แจงวัตถุประสงค์พร้อมทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
 - แจงวัตถุประสงค์ในการศึกษา ให้กับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการคัดเลือกไว้แล้ว
 - ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบที่ผู้ศึกษาร่างขึ้นเองเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล
4. ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมแบบทดสอบและทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบทดสอบ ก่อนที่จะนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data analysis)

นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS for Windows version 11.5 ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยนำมาแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ความรู้ในแต่ละข้อคำถามของความรู้ทั้ง 5 หมวดจากร้อยละของผู้ที่ตอบถูกในแต่ละข้อ และการวิเคราะห์ระดับความรู้เป็น 3 ระดับ โดยแบ่งตามเกณฑ์ $\bar{X} \pm SD$

ระดับสูง	ได้คะแนนเฉลี่ยที่ระดับ 0.85 – 0.96
ระดับปานกลาง	ได้คะแนนเฉลี่ยที่ระดับ 0.58 – 0.84
ระดับน้อย	ได้คะแนนเฉลี่ยที่ระดับ 0.36 – 0.57

3. วิเคราะห์ข้อมูลด้านพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหาร โดยแบ่งตามเกณฑ์ $\bar{X} \pm SD$

ระดับสูง	ได้คะแนนเฉลี่ยที่ระดับ 2.13 – 3.00
ระดับปานกลาง	ได้คะแนนเฉลี่ยที่ระดับ 1.62 – 2.12
ระดับน้อย	ได้คะแนนเฉลี่ยที่ระดับ 1.30 – 1.61

4. วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหาร มีคำตอบให้เลือกตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น

ปัจจัยเสริม จำนวน 12 ข้อ โดยแบ่งตามเกณฑ์ $\bar{X} \pm SD$

ระดับมาก	ได้คะแนนเฉลี่ยที่ระดับ 2.06 – 3.00
ระดับปานกลาง	ได้คะแนนเฉลี่ยที่ระดับ 1.35 – 2.07
ระดับน้อย	ได้คะแนนเฉลี่ยที่ระดับ 0.67 – 1.34

ปัจจัยเอื้อ จำนวน 12 ข้อ โดยแบ่งตามเกณฑ์ $\bar{X} \pm SD$

ระดับมาก	ได้คะแนนเฉลี่ยที่ระดับ 1.86 – 3.00
ระดับปานกลาง	ได้คะแนนเฉลี่ยที่ระดับ 1.11 – 1.85
ระดับน้อย	ได้คะแนนเฉลี่ยที่ระดับ 0.75 – 1.10

5. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่มีต่อระดับความรู้และพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนโดยใช้ Chi - Square

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved